

aniž obsahoval nějakých ustanovení o sporech manželských. Poněvadž tedy řízení ve sporných věcech manželských nepatří k předmětům, které byly v civ. řádu soudním upraveny (čl. I. odst. 2 uvoz. zák. k c. ř. s.), zůstal dvor. dekret ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. i nadále v platnosti. Aby pak dvorní dekret ten uveden byl v soulad s předpisy civ. řádu soudního, vydáno bylo na základě čl. LV uvoz. zák. k c. ř. s. nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z. Podle § 1 tohoto nařízení budiž s výhradou těch zvláštností, které na jevo idou z ustanovení všeobecného zákonníka občanského, z uvozovacího zákona k civ. řádu soudnímu a z následujících nařízení, šetřeno předpisů zákona o soudním řízení v občanských rozepřích právních ze dne 1. srpna 1895 č. 113 ř. z. také v řízení ve sporných věcech manželských, v §§ 94, 97 a 107 obč. zák. předepsaném. Zvláštností nějakých v příčině závislosti neb nezávislosti civilního soudce od právoplatného odsuzujícího nálezu soudu trestního ani v občanském zákonníku, ani v uvozovacím zákonu k civ. řádu soudnímu, ani pak v dvor. dekretu ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. neb v nař. min. spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. není, proto platí § 268 c. ř. s. také v řízení ve sporných věcech manželských, i byl následkem toho soud první stolice vázán obsahem vydaného o tom právoplatného odsuzujícího nálezu soudu trestního. Při tom nezáleží na tom, že v tomto případě vydán byl odsuzující nálezn vojenským soudem. Neboť civ. řád soudní nerozeznává mezi civilním a vojenským soudem trestním a míní výrazem »soud trestní« zajisté oba, ač-li jsou tuzemskými. Nad to jsou si civilní a vojenské soudy trestní od platnosti vojenského trestního řádu ze dne 5. července 1912 č. 130 ř. z. v té příčině úplně na roveň postaveny, jelikož nyní má vojenský soud trestní tytéž prostředky k vypátrání pravdy po ruce, jako trestní soud civilní. Z právoplatného rozsudku zeměbraneckého divisního soudu ze dne 17. května 1918 jde však na jevo, že B uzavřel manželství nejprve s C-ovou dne 27. února 1915 a pak dne 22. ledna 1918 s A-ovou a že prvější manželka jeho včas, kdy druhé manželství bylo uzavřeno, byla ještě na živu. I tato poslednější skutečnost jest nálezem trestního soudu na jisto postavena, jelikož by vojenský trestní soud B-a byl nemohl pro zločin dvojnásobného manželství odsouditi, kdyby včas uzavření druhého manželství byla první manželka již zemřela. Že pak byla v čas uzavření druhého manželství (22. ledna 1918) ještě na živu, vyplývá kromě toho také z toho, že byla dne 16. dubna 1918 u vojenského soudu jako svědkyně vyslýchána. Po prozkoumání sporných spisů z povinnosti úřední shledal dovolací soud rozhodnutí obou nižších soudů správnými a nevyhověl proto dovolání obhajce manželského svazku.

Čís. 141.

Náhradní nárok dělnické úrazové pojišťovny po rozumu § 47 zákona o úraz. pojišť. vůči dráze, zodpovědné za úraz dle § 1 zák. o povinném ručení železnic, nesahá přes meze, jež v poměru poraněné neb usmrčené osoby, pokud se týče jejích pozůstalých vůči dráze vytčeny jsou §§ 1325 až 1327 obč. zák.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1919, Rv II 123/19.)

Závodní inženýr dolů Felix S. utrpěl za služební cesty úraz na dráze, jemuž dne 23. prosince 1916 podlehl. Úrazová pojišťovna hornická poskytla pozůstalé vdově náhradu hotových nákladů a převzala závazek, platiti jí měsíční důchod až do její smrti neb opětného provdání. Žaloba pojišťovny na dráhu byla pokud jde o vdovský důchod za dobu ode dne 23. prosince 1921 dále jdoucí ve všech třech stolicích zamítnuta. Soud první a druhé stolice, vycházejí ze zjištění, že inženýr Felix S. byl v době úrazu do té míry churav, že by byl, i kdyby nebylo došlo k úrazu, žil nejvýše ještě pět let, tudíž nejvýše do 23. prosince 1921, vyslovily právní názor, že pozůstalé vdově příslušel by dle § 1325 až 1327 obč. zák. důchod jen do 23. prosince 1921 a že pojišťovna jakožto cessionářka vdovy ze zákona vůči dráze více než vdova sama požadovati nemůže.

Rozhodnutí nejvyššího soudu, nevyhovující dovolání, založeno na těchto

důvodech:

Dovolání, uplatňující jako jediný revisní důvod č. 4 § 503 c. ř. s., potírá právní názor odvolacího soudu o předpisu § 47, odst. 2 zákona o úraz. pojišťování ve více směrech, tvrdíc, že tímto ustanovením zákona bylo úrazovým pojišťovnám přiznáno zvláštní právo na odškodnění, a že ve všech těch případech, ve kterých jsou oprávněny k regresu, jim přísluší úplné odškodnění. Náhradní nárok úrazové pojišťovny jest, jak vyplývá ze slovního znění a smyslu § 47 odst. 2. zák. o úraz. pojišť., vlastním nárokem pojišťovny, nikoli nárokem odvozeným od nároku osoby pojištěné, pokud se týče její pozůstalosti, resp. osob pozůstalých. V odst. 2. §u 47 cit. zákona jsou oba tyto náhradní nároky upraveny samostatně vedle sebe. Nároku pojišťovny jest určeno proti nároku pojištěncovu právo přednostní v tom smyslu, že do té míry, pokud úrazová pojišťovna jest povinna na základě zákona o úrazovém pojišťování škodu nahraditi, přísluší jí jedině odškodnění oproti třetí osobě úrazu zavinivší, kdežto osoba pojištěná resp. její pozůstalí mohou od této třetí osoby žádati jako odškodnění jen onen obnos, o který náhrada škody jim příslušející dle stávajících zákonitých předpisů proti této třetí osobě převyšuje to, co dle zákona o úrazovém pojišťování jest povinna pojišťovna platiti jako náhradu škody. Dle toho přísluší úrazové pojišťovně proti třetí osobě, náhradou povinné, nárok na odškodnění vždy, když sama je povinna dle úrazového zákona k náhradě škody, kdežto pojištěnci poškozenému resp. jeho pozůstalým jen tenkrát, je-li odškodnění, které jest třetí osoba povinna dle stávajících zákonů platiti, větší, nežli odškodnění, které vyplácí úrazová pojišťovna dle zákona o úrazovém pojišťování. Z toho vyplývá, že není správným názor odvolacího resp. též procesního soudu první stolice, jako by nárok uplatňovaný žalobkyní proti straně žalované jako osobě třetí byl nárokem odvozeným, závislým na nároku pozůstalé vdovy po inženýru Felixu S., a neprávem mluví odvolací soud o cessi resp. zákonné cessi. Do té míry jest dovolání, tento právní názor odvolacího soudu potírající, v právu. Leč jiná jest otázka, v jakém objemu přísluší žalující pojišťovně náhradní nárok proti žalované straně jako

osobě třetí. To závisí na rozsahu v jakém tato třetí osoba ručí za škodu jejím zaviněním vzešlou. V tomto směru ustanovuje první odstavec § 47 zák. o úraz. pojišť. že ručení třetí osoby se řídí dle stávajících předpisů. Žalován je jako třetí osoba sice erár, ale, poněvadž úraz Felixe S., který byl zároveň úrazem podnikovým, přihodil se mu následkem události v dopravě na státní dráze, a dráha ve smyslu § 1 zákona ze dne 5. března 1869, č. 27 ř. z. jest povinna poskytnouti náhradu za tělesné poškození resp. usmrcení osoby, jež bylo způsobeno událostí v dopravě, v mezích ručení jí citovaným právě zákonem uloženého, nemůže žalující pojišťovna žádati na žalované straně více, nežli onu náhradu, která jest ustanovena v §§ 1325—1327 obč. zák., výslovně uvedených v § 1 zákona o povinném ručení drah. Jenom v tomto objemu přísluší proti straně žalované jako osobě třetí náhradní nárok jak žalující pojišťovně, tak i pozůstalé vdově, oba tyto nároky v poměru proti žalované straně prýští z téhož právního důvodu, totiž z ručení dle zákona ze dne 5. března 1869 č. 27 ř. z., a není proto pro výši náhradního nároku strany žalující rozhodno, co ona sama jest povinna platiti pozůstalé vdově dle úrazového zákona. Tento smysl má ustanovení § 47 zákona o úraz. pojišťování, jehož oba odstavce dlužno vykládati v souvislosti. To plyne již z jich slovního znění. V odstavci 2., začínajícím slovy: »nárok na odškodnění z tohoto ručení vznikající«, se poukazuje přímo na odst. 1., jenž toto ručení upravuje, a poněvadž v tomto poslednějším se výslovně praví, že ručení toto se řídí dle stávajících zákonitých předpisů, jest zřejmo, že nárok žalující strany nemůže jíti dále, než pokud žalovaná strana ručí dle zákona o povinném ručení drah. Otázka, zdali a jakým způsobem by měly býti spočítány veškeré náhradní obnosy vyplacené ze škody úrazem vzniklé, jest pro tento spor úplně bezvýznamna, neboť nežalovala pozůstalá vdova, nýbrž úrazová pojišťovna, jejíž náhradní nárok jest nezávisle na náhradním nároku pozůstalé vdovy zákonem přesně vymezen. Jelikož o tom není více sporu, že by Felix S., kdyby se mu nebyl přihodil úraz, byl žil nanejvýš o pět let déle, následkem čehož žalovaná strana není povinna ve smyslu § 1327 obč. zák. platiti pozůstalé vdově důchod déle než pět let ode dne jeho úmrtí počítajíc, a jelikož žalující strana již v odvolání svém připustila, že vdově po Felixu S. přísluší naproti dráze vdovská renta, jen po dobu, ve které by byl — nebýtí úrazu — pravděpodobně zůstal na živu, přesahuje žalobní nárok, pokud se jím žalující pojišťovna domáhá proti žalované straně jako třetí osobě prisouzení náhrady za vyplacení dalšího než pětiletého důchodu pozůstalé vdově — rozsah ručení žalované strany, a byl proto odvolacím soudem vším právem potvrzen rozsudek procesního soudu první stolice, jenž žalobní prosbu pokud uplatňuje více než pětiletý důchod, zamítl.

Čís. 142.

Přeměna zajišťovací exekuce v exekuci uhražovací povolena býti může jen k návrhu osoby oprávněné.

Povolení přeměny té bez návrhu strany stíženo jest zmatkem § 477 č. 5 c. ř. s., k němuž vyššímu soudu přihlížeti jest z úřední povinnosti, třeba-li strana v oprávněném prostředku svém neuplatňovala.